

BLUMENTÁL

Ročník XXV

Číslo 2

Február 2014

Valaská škola - mravív stodola

Nie je to jednoduché rozlúčiť sa s Vianocami - s obdobím, ktoré sa tak výnimočne dotýka srdca človeka už od čias dieťaťa. Aj Cirkev akoby si bola vedomá tohto ľudského a duchovného sentimentu: Preto, hoci vianočné obdobie skončilo nedeľou sviatku Krstu Krista Pána, liturgické direktorium dovoľuje, aby vianočné stromčeky a betlehem, umiestnený nie príliš centrálne, zostávali v chráme až do 2. februára, keď slávime sviatok Obetovania Pána, ktorým sa už definitívne končia dozvuky Vianoc. Všimol som si, aj u nás, ale skôr v zahraničí, že v chrámoch, ktoré patria duchovnej rodine sv. Františka (františkáni, kapucíni, minoriti), betlehemy a stromčeky dekorujú bohoslužobné priestory ešte aj po tomto sviatku. Veď práve u nich sa zrodila tradícia aranžovania jaslíčiek a stavania betlehemov.

V tomto úvodníku chcem Vám, milí Blumentálci, predstaviť duchovného syna serafínskej rodiny, Hugolína Gavloviča, ktorý ako kňaz františkánskej rehole a spisovateľ postavil iný betlehem, v ktorom čistotou srdca jednoduchého pastiera ospieval Božiu múdrosť a lásku. Nie je to betlehem zo slamy, dreva, ale jeho úžasné dielo - zbierka básní *Valaská škola - mravív stodola*.

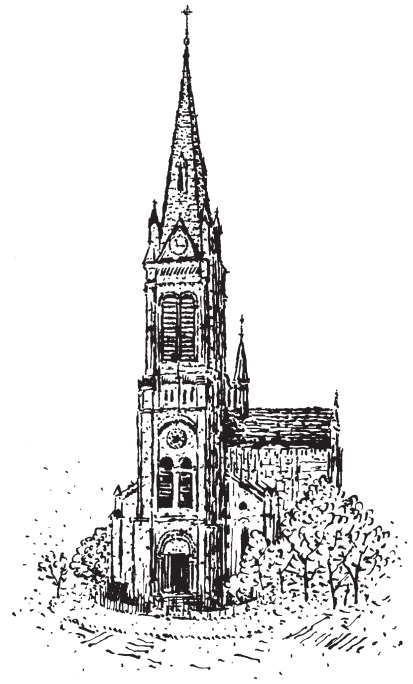
Hugolín (Martin) Gavlovič sa narodil v pohraničnej dedinke Czarny Dunajec na území dnešného Poľska v r. 1712, no už od prvého roka svojho života celé svoje detstvo i ranú mladosť prežil v Trstenej na Orave. Do františkánskeho rádu vstúpil v r. 1733, kde prijal rehoľné meno Hugolín. Po noviciáte v Pruskom absolvoval štúdiá filozofie a teológie v školách svojej rehole v Beckove a v Žiline. Po kňazskej vysviacke v r. 1738 krátkodobo pôsobil v Žiline, v Beckove a najväčšiu časť svojho života - štyridsať rokov prežil v kláštore v obci Pruské na Považí, pričom horlivo vypomáhal aj v iných farnostiach tohto regiónu a zároveň bol poverený službou duchovného v kúrii šľachtickej rodiny Madocsányovcov v Horovciach, ktorá si dlhodobo udržiavala slovenské povedomie a zároveň v časoch doznievajúcej rekatolizácie veľmi podporovala Katolícku cirkev, osobitne aj františkánov na svojom teritóriu.

Páter Hugolín Gavlovič strávil veľa času v knižniciach, a aj kazateľská činnosť ho fyzicky vyčerpávala, až tak, že už v mladom veku (od r. 1745) musel čeliť vážnemu ochoreniu - tuberkulóze. Kláštorný lekár brat Filip Lentz mu ako súčasť terapie odporúčal stráviť istý čas v zdravom prostredí prírody na salašoch, kde sa okrem bylín, liečil aj žinčicou, ovčím syrom, maslom a mliekom. Všetko, čo mladý rehoľník Hugolín Gavlovič obsiahol v túžbe po múdrosti a vzdelaní v časoch prípravy na kňazstvo, ale aj neskorším štúdiom, si dopĺňal tým, čo videl v múdrosti jednoduchého dedinského ľudu - roľníkov, ale najmä pastierov - valachov. Z ich života odpozoroval veľa poučného a ako duchovná osoba im spätne sprostredkoval poznanie, ktoré človeka približuje k Bohu a dáva zmysel všetkému pozemskému. Práve v prostredí salašov na Slovensko-moravskom pomedzí sa zrodila aj jeho slávna zbierka poučných básní *Valaská škola mravív stodola*. Okrem toho medzi jeho diela patria: *Qualis vita mors est ita (Aký život, taká smrť)*, *Škola kresťanská s veršami zvaná*, *Škola duchovní aneb naučení k duchovnému rozjímaní*, *Cvičení duchovné a Pet sto Naučení o dobrých mravoch*, *Antichristus*, *Cesta krížová, ktorú od domu Pilatoého* a iné. Škoda, že jeho diela sa zachovali len v rukopisoch alebo už len vo fragmentoch.

Valaskú školu, ktorá vznikla pôvodne v r. 1755, v rukopise objavil a neskôr knižne v r. 1830 - 31 vydal kňaz bernolákovskej generácie Michal Rešetka, ktorý sa v dobrej snahe snažil text priblížiť vtedajšej kodifikovanej slovenčine, pričom opravy vpisoval priamo do originálu rukopisu. Básnika, rehoľníka a kňaza Hugolína Gavloviča pre ďalšie generácie zachoval vďaka svojim výskumom literárny historik, doktor filozofie a prekladateľ P. Celestín Lepáček (1905 - 1955), erudovaný františkán a rodák z Trstenej.

Valaská škola je písaná slovenčinou ešte z obdobia pred prvou kodifikáciou. Mnohí ju označujú ako bohemizovanú slovenčinu. Obsahuje veľa miestnych nárečových prvkov, a zrejme je v nej aj vplyv neďalekej Moravy, nakoľko františkáni z Pruského pastoračne pokrývali aj oblasť Slovensko-moravského pomedzia. Samého Gavloviča ešte stále možno pokladať za barokového autora. K *Valaskej škole* aj k samému Gavlovičovi som si vytvoril určitý obdiv ešte na gymnáziu. Dokonca jedna z jeho básní (pre svoj drsno-humorný jazyk) sa mi tak zapáčila, že som sa ju prvýkrát dobrovoľne naučil sám naspamäť, hoci dovtedy som skôr uprednostňoval prózu a vo všeobecnosti som nikdy nemal rád memorovanie (ale teraz som za to našim vtedajším pedagógom vďačný).

(Dokončenie na s. 7)

SEDEMBOLESTNÁ

1. Simeonovo prorocko

*Meč Tvoje srdce prebodne
a spoznáš bôlu kruté ostne -
tak Simeonovo prorocko znie
Matičke Božej prebolestne.*

*A pokojný jej duch sa chvel
mysliac na Syna muky hrozný.
Matičke Božej prežalostne
tak Simeonov výrok znel.*

*V ohnivých mukách prebolestne
naplňal sa v nej Boží cieľ:
žiť svojho Syna roky pôstne -
ukrižujú ho nemilostne,
tak Simeonov výrok znel.*

2. Útek do Egypta

*Opuštíť vlasť, vec krutá je,
utekať, keď o život beží -
tak Matku pália stupaje,
uteká do Egypta kdesi
pred Herodesom, čo sa hotuje
zabiť jej Syna, čo v náručí jej leží.
Utekať, keď o život beží,
opuštíť vlasť, vec krutá je.*

*Ó, Matka, ďalšiu bolesť prežiť,
daň ťažká - krvi kropaje:
trpieť tak, ako trpí Ježiš.
Utekať, keď o život beží,
opuštíť vlasť, vec krutá je.*

Svetoslav Veigl:
Sedembolestná, časť básne

A TVOJU DUŠU PRENIKNE MEČ

Sviatkom Obetovania Pána sa definitívne skončí aj akoby „predĺžené“ Vianočné obdobie (v liturgii sa skončilo nedeľou Pánovho krstu) a až do ďalších Vianoc odložíme betlehemy a odstránime zvyšky vianočnej výzdoby. Cirkev každoročne 2. februára sa v liturgii ešte raz v duchu vracia k Dieťaťu Ježišovi, aby nám pripomenula udalosť, okamih, keď Jozef a Mária doniesli malého Ježiša do chrámu, aby svojho syna predstavili Pánovi. Tam Mária po prvýkrát z úst starca Simeona počula slová, že jej dušu prebodne meč, a že jej dieťa bude na pád a povstanie mnohých, akoby ju upozorňoval na ťažkosti a bolesti, ktoré ju budú v živote sprevádzať.

Vo svete aj v súčasnosti nielen matky, ale aj celé rodiny prežívajú rozličné tragédie, bolesti, problémy, o ktorých sa denne dozvedáme z médií. Sú však aj tragédie, o ktorých sa hovorí či píše dosť málo, alebo sa nepíše vôbec. Dotýkajú sa rodín a ich problémov a neraz aj ich rozpadu. Sú to nešťastia v rozličných podobách na celom svete. Cirkev sa neustále modlí za rodiny, prosí o požehnanie pre ne a pripomína Svätú rodinu Ježiša, Márie a Jozefa ako vzor všetkým rodinám. Bolesťou pre Ježišovu Matku museli byť aj slová: *Vezmi dieťa a jeho matku...* Bol to príkaz adresovaný Jozefovi, aby si chránil Rodinu – malého Ježiša a jeho matku – pred nepriateľom. Tento príbeh zo života Svätej rodiny akoby nám mal pripomenúť, že aj rodina počas celých dejín mala, a aj dnes bude mať nepriateľov, ktorí ju budú ohrozovať, preto treba rodinu chrániť. „Herodes“ dnešných čias zúri a má mnoho tvári. Ohrozuje rodiny a podporuje ich rozpad.

Rodina dnes a jej ohrozenia

Prvým ohrozením je sociálno-ekonomická situácia. Členovia rodiny sú málo spolu. Rozdeľuje ich práca, rozličné záujmy, vzdelanie. Rodičia sú rozutekaní za prácou. Deti sa mnohokrát príliš zavčasu učia žiť samostatne. Niekedy na ulici, inokedy v skupine rovesníkov, kde tiež nie je všetko dobré, v lepšom prípade so starými rodičmi. Manželia sú bez manželiek, deti bez rodičov, súrodenci bez bratov a sestier. Veľkým problémom je protináboženský postoj. Rodiny sú odtrhnuté od prameňa sily a pokoja. Nemodlia sa spolu. Neprijímajú spolu sviatosti. Nie sú to sväté rodiny, ale svetské rodiny. Nie je v nich prítomný Boží Duch, ale duch sveta.

Ďalším nebezpečenstvom sú novodobé trendy v oblasti života. Už ich aj pociťujeme. Sú na obzore a približujú sa. Prejavujú sa vo vstupe techniky do najintímnejších priestorov rodiny a diktuje jej, aby si vybrala dieťa podľa chuti akoby „tovar“ v „markete“. Genetickými a reprodukčnými manipuláciami sa bude dať dosiahnuť všetko. Pohlavie, farba vlasov, telesná línia a schopnosti. Podľa niektorých výskumov až štyridsaťdva percent Američanov by súhlasilo s genetickými „úpravami“ svojho dieťaťa predovšetkým kvôli vyššej inteligencii a lepšej telesnej kondícii. Rodičia budú chcieť mať „dieťa na zákazku“ a so záručným listom. O vlastnostiach dieťaťa akoby už nemal rozhodovať Boh, ale výskumné ústavy, čo sa, samozrejme, skôr či neskôr v rozličných veľkých sklamaniach postaví proti rodine.

Prečo nenechať naďalej rozhodovať všemohúceho Stvoriteľa, aký človek sa má narodiť? Dnes chcú ľudia zasahovať do všetkého, aj do toho, čo nepatrí človeku. Ako keby chorý človek nebol človekom?! Či človek nízkej postavy alebo napríklad tučný je menejcenný? Chceme človeka iba mladého, krásneho, šikovného, výkonného, ale čo potom s človekom

nevládnym, slabým a čo so starým a chorým? Vynára sa veľmi veľa ďalších problémov a otázok, ktoré už spomínané „výdobytky“ ľudského umu neriešia. Okresaný ľudský život iba na určité obdobie a na zopár vlastností, ako sú napríklad farba očí alebo pleti, je hrubým zásahom do Božej činnosti. Človek dnes už Boha nechce ako protagonistu ľudských dejín a našich životov. Veľká škoda, lebo práve bez neho je ľudský život najväčším ochudobnením vo všetkom. A najmä „gender ideológia“ – teória rodovej rovnosti, ktorá je v súčasnosti najväčším Herodesom ľudskej rodiny. Nevieme si ani predstaviť, aké následky v dušiach zraniteľných detí zanechá po sebe výchova dvoma mužmi alebo dvomi ženami nazvanými „rodič 1“ a „rodič 2“?! Vie niekto spočítať tieto ujmy? Chce niekto namiesto otca a matky rodiča číslo jeden a rodiča číslo dva? A kde je rozum, ktorý dal človeku Stvoriteľ? Milosť predpokladá prirodzenosť. Kde bude milosť, keď nebude prirodzenosť a zdravý rozum? Kde bude budúcnosť, ak nebudú rodiny? Aká bude spoločnosť, ak nebudú dnes dobrí otcovia a matky?

Dnes preto nie je jednoduché rodinu chrániť a nie je ľahké dávať rady.

Liek – prítomnosť Boha v rodinách

Akokoľvek je rodinný život zložitý, predsa aj dnes chcú Ježiš, Mária a Jozef rodinám pomáhať. Nie tak, že by im predkladali nejaký staroveký model rodinného života, ktorý sa už dnes nedá uskutočniť. Uskutočniť sa dá a musí to, čo je stále platné a potrebné: prítomnosť Boha v našich rodinách. Vzájomná rodinná láska a úcta. Ochota niesť bremeno rodinného života a premáhať rozličné pokušenia. Snažiť sa poznávať Božiu vôľu. Byť spojený s rodinou prostredníctvom modlitby aj vtedy, keď nie som dlhšie v nej prítomný. Byť verný vlastnej rodine a chrániť si ju tak, ako to robil svätý Jozef. Kresťanské rodiny, ktorých vzorom je a má byť Svätá rodina, mali byť príkladom vzájomnej lásky a súdržnosti. *A tvoju dušu prenikne meč...*, prorokoval Simeon, *Vezmi dieťa a choď...*, počul Jozef. Aj nám sa dnes neraz v srdci ozýva tajomný hlas, ako ho počul Jozef. Je len na nás, či ho v tichu srdca zachytíme a budeme chrániť svoje rodiny.

Peter Čizmár, kaplán

KATEDRA SVÄTÉHO PETRA

Sviatok *Katedra sv. Petra, apoštola* je liturgickým pripomenutím si primátu apoštola Petra vzhľadom na jeho prvenstvo v Cirkvi vyplývajúce z úradu, ktorý mu zveril Ježiš. Tešíme sa, že máme Petra a jeho nástupcov – pápežov, cez ktorých vnímame autenticitu Kristovej Cirkvi. Pán Ježiš vedel, že to bude pre Cirkev potrebné, preto ustanovil Petra za svojho námestníka. Urobil tak slovami: *Ty si Peter (Skala) a na tejto skale postavím svoju Cirkev a pekelné brány ju nepremôžu, tebe dám kľúče od nebeského kráľovstva.*

V každom zozname apoštolov v Písme, ale aj v iných spisoch (čo potvrdzuje Posvätnú tradíciu), je Peter jed-

noznačne na prvom mieste. Nie je to náhoda a nie je to len preto, že ktosi musí byť prvý. Veď Peter nebol dokonca ani

prvý povolovaný. Petra k Pánovi privedol jeho brat Ondrej, učeník Jána Krstiteľa, a predsa je na prvom mieste Peter. V Skutkoch apoštolov čítame, že Peter robí rozhodnutia za ostatných.

Petrov úrad od jeho smrti vykonávajú jeho nástupcovia – pápeži. Oni v línii svätého Petra už v prvých storočiach rozhodovali vo veciach viery a mravov, teda potvrdzovali koncily, menovali pat-

riarchov, vydávali predpisy a zákony: napríklad keď ustanovovali liturgické zásady, dátum slávenia Veľkej noci, ale aj nosenie závoja pre ženy v bohoslužobnom zhromaždení, atď.

Úrad pápeža nie je teda len praktickou potrebou Cirkvi, ale Božským ustanovením pre spásu duší. Túto tradíciu odrážajú aj slová svätého Cypriána, ktorý v 3. storočí napísal: „**Je len jeden Boh, jeden Kristus, jedna Cirkev a jeden stolec (katedra) založený na Petrovi Kristovým slovom.**“ Na Ríme, teda na nástupcov svätého Petra, sa obracala Cirkev celého sveta; na nich sa dokonca odvolávali bludári s nádejou na potvrdenie svojho bludného učenia. Svätý Ignác nazval Rímsku cirkev titulom „Predsedníčka lásky“.

Neľahké obety za vernosť Rímu – teda Katolíckej cirkvi – počas totalitného režimu prinášali najmä gréckokatolíci.

Neobľomný bol ukrajinský biskup Teodor Romža. Je jedným z dvadsiatich štýroch už blahorečených ukrajinských mučeníkov. Zastrášovali ho vyhrázaním sa. Nedal sa zlomiť, ba bol ešte aktívnejší.

Napokon naplánovali a zinscenovali autohaváriu: do jeho osobného auta narazilo obrovské nákladné auto. Nepodarilo sa ho zabiť. Keď vyviazol z nebezpečenstva smrti a s ťažkými poraneniami sa liečil v nemocnici, donútili ošetrojúcu sestru dať mu smrtiacu injekciu. Aj u nás na Slovensku sme mali podobných hrdinov. Po odmietnutí „Prešovského Sobora“, akcie pri ktorej chceli vtedajší mocipáni zrušiť Gréckokatolícku cirkev a pripojiť jej veriacich k pravoslávny, zomreli ako mučeníci naši gréckokatolícki biskupi Vasil' Hopko a Pavol Peter Gojdič a aj kňaz-rehoľník Dominik Trčka. Dnes si už všetkých troch Cirkiev uctieva ako blahoslavených.

Mili čitatelia nášho *Blumentál-u*, majme v úcte *Katedru svätého Petra* a **buďme verní Cirkvi založenej na Skale**. Modlime sa za pápeža, aby nás cez neho sprevádzal Duch Svätý. **Ján Sitár, kaplán**

SVETLO, KTORÉ HÝBE SVETOM

Žijeme v čase veľkého svetelného znečistenia alebo svetelného smogu. Ide o rušivé umelé osvetlenie s nežiaducimi účinkami, ktoré sa prejavuje predovšetkým ako prílišné presvetlenie oblohy znemožňujúce pozorovanie kozmických telies, alebo spôsobuje zbytočné svietenie z ulíc do domácností. Odborníci preto jednoducho odporúčajú, aby sme svietili na cestu, a nie na oblohu alebo do bytov. Sme však príliš osvetlení nielen navonok, ale aj vnútorne – v srdci – natoľko, že pod vplyvom falošných svetiel strácame zmysel pre pravé svetlo, ktoré skutočne hýbe svetom a má viesť aj naše životy.

Keď sv. Gregor Naziansky, biskup a učiteľ Cirkvi (330 – 389/390), nazývaný „teológ“, uvažoval o Pánovom zjavení skrze hviezdnu mudrcov z Východu, napísal, že vo chvíli, keď sa mágovia klaňali Ježišovi, nastal koniec astrológie, pretože hviezdy začali bežať po dráhe určenej Kristom (porov. Poem. Dogm. V 55 – 64; PG 37, 428 – 429; Benedikt XVI., *Spe salvi*. *Encyklika o kresťanskej nádeji*, 30. 11. 2007, b. 5).

Joseph Ratzinger (Benedikt XVI.) rozvinul túto teologickú myšlienku v nasledujúcej úvahe: „Starovek považoval nebeské telesá za božské sily, ktoré určovali ľudské osudy. Planéty niesli mená božstiev. Podľa vtedy platnej predstavy kozmické telesá istým spôsobom ovládali svet a človek sa musel usilovať s ohľadom na túto vládu byť načistom. Viera v jedného Boha doložená v Biblii vykonala v tomto zmysle už veľmi dávno jasnú demytologizáciu, keď správa o stvorení s veľkolepou triezvosťou označila Slnko a Mesiac – veľké božstvá pohanského sveta – za svetlá, ktoré Boh zavesil na nebeskú klenbu spolu s celým hviezdovým svetom (porov. Gn 1, 16 – 17).

Keď kresťanská viera vstupovala do pohanského sveta, musela sa znova konfrontovať s problémom astrálnych božstiev. Svätý Pavol vo svojich listoch z väzenia (Efezanom a Kolosanom) veľmi zdôrazňuje, že zmŕtvychvstalý Kristus premohol vzdušné sily a mocnosti a vládne nad celým svetom. Do tejto

linie patrí aj rozprávanie o hviezde mudrcov: Nie hviezda určuje osud Dieťaťa, ale Dieťa riadi hviezdu. Keby sme chceli, mohli by sme hovoriť o určitom antropologickom obrate: na Božom jednorodnom Synovi sa ukazuje, že človek, ktorým sa stal Boh, je väčší ako všetky mocnosti materiálneho sveta a má väčšiu hodnotu ako celý vesmír“ (*Ježiš Nazaretský*, III., s. 93 – 94; porov. Ef 1, 21; 2, 2.; Kol 1, 16.27; 2, 8.10.15).

V tomto kontexte sa ukazuje aj **pravá tvár akejkoľvek mágie a veštenia**. Nie nejaké veci, duchovné „sily“, „predpovede“ alebo „osud“ určujú náš život, ale my sami, nakoľko sa rozhodneme viesť svoj život pravdou alebo pôjdeme falošnou cestou. **Veštbá je vymysleným (viac alebo menej) pravdepodobným tvrdením. Ak sa pri nej vyzývajú nejaké „sily“, človek sa otvára pôsobeniu zlým duchom.** Sú to čisto duchovné bytosti, ktoré sú veľmi inteligentné. Majú lepšiu pamäť než my. Nezabúdajú! Poznajú našu minulosť a prítomnosť. Snažia sa vytvoriť podmienky pre naplnenie (kladnej alebo zápornej) veštbý. Takto si nás chcú klamom a pokúšením podmaniť, aby sme sa úplne vzdialili od Pána a skončili ako zatratení v pekle.

Tu vidieť skutočné protirečenie so strašnými dôsledkami pre človeka, ktorý na jednej strane vyznáva, že verí v Pána Boha, a na druhej strane „verí“ výmyslom veštbý alebo magickým praktikám. **Takáto viera v Boha je falošná!** V *Ka-*

techizme sa v tejto súvislosti píše: „Boh môže zjaviť budúcnosť svojim prorokom alebo iným svätým. Ale správny postoj kresťana, čo sa týka budúcnosti, spočíva v tom, že sa s dôverou odovzdáva do rúk Prozreteľnosti a v tejto súvislosti sa zrieka každej nezdravej zvedavosti (...)

Treba odmietnuť všetky formy veštenia: uchýľovanie sa k satanovi alebo k zlým duchom, vyvolávanie mŕtvych alebo iné praktiky, o ktorých sa mylne predpokladá, že „odhaľujú“ budúcnosť. Používanie horoskopov, astrológia, čítanie z ruky, výklad predpovedí alebo osudov, jasnovidecstvo a uchýľovanie sa k médiám prejavujú vôľu mať vládu nad časom, nad dejinami a nakoniec nad ľuďmi a zároveň túžbu nakloniť si skryté mocnosti. Sú v protiklade s úctou a rešpektom spojenými s láskyplnou bážňou, ktoré sme povinní mať jedine voči Bohu.

Všetky praktiky *mágie* alebo *čarodějníctva*, ktorými si človek chce podmaniť skryté mocnosti, aby ich postavil do svojich služieb a dosiahol nadprirodzenú moc nad bližným – hoci aj preto, aby mu získal zdravie –, vážne odporujú čnosti nábožnosti. Tieto praktiky sú ešte odsúdeniahodnejšie, keď sú spojené s úmyslom škodiť druhému, alebo keď sa pri nich uchýľuje k zásahu zlých duchov“ (*Katechizmus Katolíckej cirkvi*, b. 2115 – 2117).

Pri krste sme boli navždy a nezmazateľne ponorení do Krista, ktorý je Svetlo sveta (porov. Jn 1, 9; 8, 12). Preto prví kresťania nazývali krst okrem iného aj *osvietením* (porov. Hebr 10, 32). Sme teda povolani žiť pod Božou mocou ako praví „synovia svetla“ (1 Sol 5, 5), aby sme boli čistým „svetlom“ pre tento svet (porov. Mt 5, 14 – 16; Rim 13, 11 – 14; Ef 5, 8 – 11; *Katechizmus Katolíckej cirkvi*, b. 1216). **ThDr. Michal Vivoda**

JEŽIŠOVE POKUŠENIA

Aj v tomto čísle vám, milí naši čitatelia, ponúkame katechézu pána kaplána Martina Majdu zo svätých omší pre mládež, ako ich pripravuje podľa knihy emeritného pápeža Benedikta XVI. *Ježiš Nazaretský* (1. diel). Jednou z katechéz, ktoré rozoberá v tomto roku, je *Pokúšanie Krista na púšti*.

Prvé pokúšenie

Ježiš sa celkom pripodobňuje ľuďom, dovoľuje diablu, aby ho pokúšal – ale, samozrejme, hriech nespáchal. Je pre nás príkladom, ako víťaziť nad pokúšeniami. *Veď bol podobne skúšaný vo všetkom okrem hriechu* (Hebr 4, 15). – Vieme, že pokúšenia nie sú hriechom, stanú sa hriechom až vtedy, keď v nich máme záľubu a vôľou sa k nim prikláňame.

Podstatou každého pokúšenia je úsilie diabla, aby sme Boha odsunuli na vedľajšiu koľaj, **zariadili si život bez Boha** a usilovali sa nastoliť poriadok vo svete vlastnými silami. Diabol nás niekedy ani priamo nenavádza na zlé, aby to nebolo príliš okaté, dokonca predstiera, že nám ponúka niečo lepšie. Pokúšenia zlého ducha sú veľmi rafinované. Jedna moja rada – aj keď to nie je nevyhnutné, no z vlastného života viem, že účinné: spovedníkovi vyjaviť pokúšenia, ktorými na nás diabol útočí. On ustúpi. A ešte jedna rada – ako hovorieval Ján Mária Vianney, máme obetovať pokúšenia za obrátenie hriešnikov. Tak sa diablovo pokúšanie stavia vlastne proti nemu a pokúšenia ustanú. Pokojne mu to môžete povedať aj pekne nahlas.

V prvom pokúšaní diabol hovorí Ježišovi: *Ak si Boží Syn – povedz nech sa z týchto kameňov stanú chleby* (Mt 4, 3). A Ježiš odpovedá: *Nielen z chleba žije človek, ale z každého slova, ktoré vychádza z Božích úst* (Mt 4, 4).

O čo tu ide? O chlieb – o jedlo, o niečo čo vidieť, o niečo reálne, čo zaženie ľudský hlad. Je to v kontraste s niečím takým abstraktným, ako je Boh. Ježiš sa štyridsať dní postil – iste bol ľudsky hladný, no a čo by človek v takom prípade neurobil kvôli jedlu? Iste by len ťažko mohol myslieť na Boha. A predsa je nám Ježiš vzorom, že **za nijakých okolností, nech by boli akokoľvek ťažké, nemali by sme zabudnúť na Boha**. Ježiš upriamuje pozornosť na to, že nielen z chleba žije človek. Poukazuje na niečo dôležitejšie, a to je otázka Boha jeho skutočnej existencie, ktorá hlbšie sýti naše vnútro.

Aj dnes by niektorí chceli Cirkvi nadiktovať, že sa má v prvom rade starať o chlieb pre ľudstvo – dať jesť... Iste aj to, ale nie v prvom rade. Akoby hovorili najprv chlieb, potom Boh.

Benedikt XVI. k tomu píše: **Kde sa na Boha pozerá ako na niečo druhotnej veľkosti**, čo možno pre dôležitejšie veci (aj na takú skutočnosť ako je jedlo a jeho zabezpečovanie), čo na chvíľu alebo navždy odložiť bokom, **tam sa rúčajú aj tieto zdaniľovanejšie veci**.

Ak nie je dobré ľudské srdce, potom sa dobrým nemôže stať ani nič iné.

A dobrota srdca môže v konečnom dôsledku pochádzať iba od toho, ktorý je sám dobrotou – Dobrom.

Druhé pokúšenie

Pri druhom pokúšení sa diabol ukazuje ako znalca Svätého Písma – berie Ježiša na vrchol chrámu a hovorí mu, aby skočil dolu, pričom cituje žalm 91, 11: *Lebo svojim anjelom dá príkaz o tebe, aby ťa strážili na všetkých твоjich cestách. Na rukách ťa budú nosiť, aby si si neuderil nohu o kameň*.

Ježišova odpoveď z Božieho Slova však znie takto: *Nebudeš pokúšať Pána, svojho Boha* (Dt 6, 16). V knihe Deuteronomium je to narážka na udalosť, keď hrozilo, že Izrael na púšti zahynie od smädu. Dochádza k vzbure proti Bohu. Táto vzbura je opísaná vo Svätom Písme takto: *Pokúšali Pána, keď vraveli: Je teda Pán medzi nami, alebo nie?* (Ex 17, 7). Ide teda o to, že Boh sa musí akoby podrobiť skúške. Je „odskúšaný“ ako sa skúša tovar. Musí sa podrobiť podmienkam, ktoré si ľudia stanovili, aby nadobudli istotu, že je s nimi. Ak teda teraz neukáže ochranu, ktorú prisľúbil v citovanom žalme 91, potom asi nie je Bohom (ktorý všetko môže), veď je to jeho vlastné slovo – a tak ho dokonca chceme usvedčiť z klamstva, ak svoje slovo nedodrží.

Skutočný zmysel žalmu 91 (nie ten prekrútený v diablových ústach) však je: kto nasleduje Božiu vôľu, vie, že pri všetkých hrôzach, s ktorými sa v živote stretne, nikdy nestratí Božiu pomoc. (No Boha si nemôžeme testovať podľa svojich chůfok.) Sú to naozaj úplne rozdielne postoje – **na jednej strane dôvera v Boha, že nám pomáha a na druhej opovržlivé vyzývanie Boha, aby sa prejavil**.

Tretie pokúšenie

Pri treťom pokúšaní diabol Ježišovi ponúka vládu nad svetom. Vedie ho na vysoký vrch, ukazuje mu všetky kráľovstvá a chce len, aby sa mu Ježiš poklonil. (Paralelu s touto udalosťou môžeme vidieť vtedy, keď už zmŕtvychvstalý Kristus zhromažďuje svojich – tiež „na vrchu“ (Mt 28, 16) a keď im hovorí: *Da-*

ná mi je všetka moc na nebi i na zemi. Diabol mu ponúka moc, ktorá mu tak či tak patrí. (Tu ide aj o správne pochopenie toho, o akej moci a vláde Ježiš hovorí. To uvidíme ďalej.) Podobné pokúšenie vládnúť bolo a je aj v Cirkvi. Počas dejín – napríklad kresťanské cisárstvo či iná politická a vojenská moc, ktorá mala pomôcť postaviť sa na nohy bezmocnej viere. Viere vždy hrozilo, že sa takto udusi a stratí slobodu. (Tou politickou mocou chceli dať viere akúsi bezpečnosť.)

Ježiš nemá vládu nad svetom vďaka zorganizovanej moci, ale vďaka krížu, ktorým svet vykúpil. Nejde mu o svetskú moc. Ježiš potvrdil, že nijaké kráľovstvo, nijaká moc tohto sveta nie je Božím kráľovstvom – definitívnym stavom spásy ľudstva. (Tu nič také nikdy nebude.) **Čo teda Ježiš doniesol tomuto svetu?** Odpoveďou je – **BOHA**. Doniesol Boha. Poznáme Božiu tvár, môžeme ho osloviť – doniesol **pravdu** o našom pôvode a cieľi, a doniesol **vieru, nádej, lásku**.

Sláva kráľovstiev, ktoré vtedy diabol ukázal Ježišovi zašla – no Kristova sláva, pokorná sláva jeho lásky vždy pripravej podstúpil utrpenie z lásky – nezapadla a ani nezapadne.

V boji proti satanovi Ježiš zvíťazil. Proti lživému zbožstveniu moci a bohatstva, proti lživým prisľubom budúcnosti, ktorá prostredníctvom moci a ekonomiky zadováži všetko pre všetkých, postavil Božie kráľovstvo – Boha ako skutočné dobro pre človeka.

Diabli Ježiš odpovedá: *Pánovi, svojmu Bohu sa budeš klaňať a jedine jemu budeš slúžiť* (Dt 6, 13). To je prvé prikázanie pre Izrael aj pre kresťanov i všetkých ľudí. **Martin Majda, kaplán**

Rok Sedembolestnej

... Aj keď nám nie je ľahké priznať a najradšej by sme pozerali iným smerom, v našom živote je prítomná bolesť, pochádzajúca z narušenia našich vzťahov. Veľmi si želáme, aby nasledujúci rok bol príležitosťou ich uzdravovania a z toho dôvodu je pred nami ponuka prežívať tento rok ako **Rok Sedembolestnej Panny Márie**. Je to práve 450 rokov odvtedy, ako začala v Šaštine úcta k Sedembolestnej Panne Márii, ktorá je teraz aj osobitnou patrónkou našej vlasti. Aj keď nám nie je ľahké priznať a najradšej by sme pozerali iným smerom, v našom živote je prítomná bolesť, pochádzajúca z narušenia našich vzťahov. Veľmi si želáme, aby nasledujúci rok bol príležitosťou ich uzdravovania a z toho dôvodu je pred nami **ponuka prežívať tento rok ako Rok Sedembolestnej Panny Márie**. (*Z pastierskeho listu otcov biskupov k roku Sedembolestnej Panny Márie*.)

PAVOL VI. – PÁPEŽ SEDEMOLESTNEJ A SVÄTÝCH CYRILA A METODA

Neodmysliteľnou súčasťou života slovanských národov v súvislosti s rozvíjaním vzťahu úcty a vďaky voči solúnskym bratom bol aj pápež Pavol VI. V roku 1969, keď si slovanské národy pripomínali 1100. výročie smrti sv. Cyrila, sa uskutočnilo viacero významných stretnutí slovanských národov v Ríme. Práve k tomuto výročiu zazneli a dodnes rezonujú jeden apoštolský list a jedna homília Pavla VI. Pripomíname si už 1145. výročie smrti sv. Cyrila, a tak sme pokladali za vhodné pripomenúť tieto dokumenty.

Osobnosť pápeža

„Pavol VI. vlastným menom Giovanni Battista Montini sa narodil 26. septembra 1897 v Concesii pri Brescii. Za pápeža ho zvolili 21. júna 1963 a zomrel 6. augusta 1978. Po kňazskej vysviacke od roku 1922 pracoval v službách Svätej stolice. Od roku 1937 bol pomocníkom štátneho sekretára kardinála Pacceliho. Po jeho zvolení za pápeža ostal pracovať na štátnom sekretariáte a odmietol aj ponúkaný kardinálsky klobúk. Od 1. novembra 1953 bol milánskym arcibiskupom a čoskoro ho označili za „arcibiskupa robotníkov“. Ján XXIII. ho 5. decembra 1958 vymenoval za kardinála. Pavol VI. ešte ako kardinál zohral veľmi významnú úlohu pri príprave koncilu. Všetky koncilové dokumenty nesú zreteľnú pečat' jeho myslenia. Otvoril Cirkev na prijatie veľkého ekumenického hnutia a veľmi sa zaslúžil o prehĺbenie katolickej sociálnej náuky.

Zvlášť pamätné dokumenty Pavla VI. pre náš národ

Apoštolsky list *Quam pulchra* z r. 1964 o povýšení šaštínskej mariánskej svätyně na **hodnosť baziliky minor**; apoštolský list *Antiqua nobilitatis* z 2. februára 1969 pri príležitosti 1100. výročia smrti sv. Konštantína-Cyrila a najmä apoštolské konštitúcie *Praescriptionum sacrosancti* (Ad perpetuam rei memoriam) o **ohraničení našich diecéz v súlade so štátnymi hranicami a Qui divino - o vytvorení slovenskej cirkevnej provincie so sídlom v Trnave**, obidve z 30. decembra 1977. Pavol VI. ticho zosnul v Pánovi 6. augusta 1978. Iba história dokáže plne oceniť túto geniálnu osobnosť cirkevných i svetových dejín. Ako v zádušnej homílii pri jeho pohrebe povedal kardinál Etchegaraya, že blahej pamäti **Pavol VI. bol muž viery, muž Cirkvi, muž sveta, muž ducha, muž ľudstva, jednoducho veľký človek**.

Otcovský vzťah k nášmu národu

Nemožno nespomenúť vzťah Pavla VI. k nášmu národu, ktorý prejavil v časech ťažkej neslobody. Keď na Slovensku vtedajší režim systematicky likvidoval Cirkev, **menoval nitrianskeho apoštolského administrátora Eduarda Nécseya za arcibiskupa (5. 5. 1968)**. Žiaľ, už si toto vyznačenie nemohol osobne prevziať, cestou do Ríma ochorel a v júni 1968 zomrel. Nebolo mu dopriať, aby sa vo februári 1969 mohol zúčastniť prvej veľ-

kej púte do Ríma od roku 1948, ktorá sa konala 14. februára 1969 za účasti biskupov z Čiech a Slovenska na čele s pražským apoštolským administrátorom biskupom Františkom Tomáškom. Pri tejto príležitosti Pavol VI. predniesol osobitnú homíliu. Rok 1969 bol rokom púti mnohých Slovákov do Ríma.

Pre Pavla VI. boli tieto roky veľmi ťažké. Exilovému biskupovi Pavlovi Hnilicovi často hovorieval, že nič tak neboli ako odmietanie. Stretnutia pútnikov s Pavlom VI. boli veľkým povzbudením preňho aj pre slovenských veriacich pred nasledujúcim ťažkým obdobím. „Buďte si istí, a chceme vám to otvorene hlásať, že my s celou otcovskou láskavosťou opätujeme lásku synov, a bez prestania si pripomíname vaše radosti a vaše strasti. Buďte presvedčení, že Apoštolská stolička, v medziach možností chce a pokúša sa, aby vám najúčinnejším spôsobom pomohla vo vašich potrebách. Tu spomíname, že tak, ako nás potešili prichádzajúce správy o stave Gréckokatolíckej cirkvi - a veľmi dúfame, že ten stav sa bude stále zdokonaľovať - podobne veríme, že **zanedlho sa uskutoční aj právne usporiadanie Cirkvi na Slovensku**“. **Toto sa naplnilo 30. decembra 1977**. Pavol VI. nezabudol na audienciách pozdraviť Slovákov práve pričinením biskupa Hnilicu, ktorý bol v tom čase najvyšším slovenským cirkevným hodnostárom v Ríme a vo Vatikáne. Až neskôr prišla éra arcibiskupa a neskôr kardinála, prefekta Kongregácie pre evanjelizáciu národov Jozefa Tomka, biskupa, neskôr arcibiskupa - nuncia Dominika Hrušovského, aj keď boli priamiymi svedkami týchto udalostí. S odstránením Alexandra Dubčeka sa v roku 1969 začala normalizácia a veľmi dlho sa do Večného mesta nedalo púťovať. Istým spôsobom bodkou za uvoľnenou možnosťou stretávania sa pápeža s veriacimi zo Slovenska bola výnimočná udalosť, ktorá sa odohrala začiatkom júla 1969, keď Pavol VI. prijal na osobnej audiencii tajne vysväteného slovenského biskupa Jána Chryzostoma Korca SJ a na znak osobitnej priazne mu daroval svoje vlastné biskupské insignie, ktoré používal ako arcibiskup v Miláne.

(Tu chceme pripomenúť, že kardinál Korec sa 22. januára t.r. dožil **požehnaného veku 90 rokov**. **Hoci oneskorene, redakcia sa pripája ku gratulantom a spolu s čitateľmi vyprosuje otcovi kardinálovi hojnosť Božích darov, veľa zdravia a zároveň mu vyslovuje vďaku za všetko, čo**

urobil pre Cirkev a pre slovenský národ - pozn. red).

Apoštolský list *Antiquae nobilitatis*

Tento apoštolský list venovaný **biskupom a veriacim Československa** svedčí o tom, že Pavol VI., ktorý úspešne doviedol ku koncu Druhý vatikánsky koncil, mal veľký záujem o liturgiu. List podpísal 2. februára 1969 vedomý si úlohy liturgickej reformy, ktorú do života Cirkvi priniesol spomínaný koncil ktorý hodnotí ako významný počin **postoj** solúnskych svätých bratov k liturgii. V apoštolskom liste *Antiquae nobilitatis - Starobylej vznešenosti sa* prejavuje ako vynikajúci analytik. Umne vedie čitateľa tohto listu dejinami a zvyrazňuje to, na čo často zabúdame. Nielen dejiny, ale aj prítomnosť a v nej tí, čo ju tvoria a sú dôležití pre budúcnosť. „Pripomínať si s nadsením staroslávne vznešené činy vlastných národov a s pozornosťou oživovať deje minulosti a aj význačné udalosti zaznačené v dejinách, je posvätným záväzkom, ktorý vy, ctihodní bratia a milovaní synovia, plňte s chválitebnou ochotou“.

Pápež si dal za cieľ povzbudiť ťažko skúšanú Cirkev v ČSSR, akoby v predtuche opätovne prichádzajúcich ťažkostí, znovu vyzdvihnúť význam misie svätých bratov, ich odvahu a nezlomnosť. „...posielame Vám tento náš list, ktorým chceme postaviť svätých dvoch bratov na vyvýšené miesto sfa horiace fakle a počtou, ktorú im my vzdávame, máme v úmysle povzbudiť k primeranej oslave tohto výročia aj Váš, bratia, a Vašich spoluobčanov... načim hovoríť v prvom rade o sv. Cyrilovi, o hlavných udalostiach jeho života, o jeho duchovných vlastnostiach, o jeho príkladoch a radách, čo zanechal dedičom a ktoré, podľa našej mienky, sú aj pre dnešok veľmi užitočné“. Pápež pomerne podrobne venuje svoj pohľad životu a dielu svätých bratov, aj keď jubileum je jubileom sv. Cyrila, hodnotí cyrilo-metodské dieľo a prechádza k pohľadu na časový význam sv. Cyrila, pričom píše o trvalej platnosti príkladu a náuky v službe Božiemu ľudu. Vychádzajúc z ich života povzbudzuje k ohlasovaniu Božieho slova, výchove mládeže, pričom, samozrejme, nemohol obísť seminaristov a kňazov ako ani rehoľníkov a rehoľníčky.

Spracoval Daniel Dian

Dokončenie v nasledujúcom čísle.

SVÄTCI VO VÝTVARNOM UMENÍ

Mnohí svätci sa stali predmetom záujmu výtvarných umelcov, a to najmä vtedy, ak ich životopis zaujal pozornosť svojou príťažlivosťou, alebo ak sa ich patrocínium spájalo s architektonickými objektmi chrámov. Už od začiatku stavania chrámov boli celé ich interiéry ozdobené maľbami, ktoré zobrazovali výjavy z Biblie. Málo ľudí vedelo čítať a Biblia bola dlho dostupná len vzdelancom, predovšetkým duchovenstvu. Výjavy z Biblie a liturgický kalendár každoročne sa opakujúcich sviatkov a pripomienok udalostí z Ježišovho života boli jediným vzdelávacím prostriedkom vo viere pre širokú verejnosť.

V kostoloch na celom svete sú vyobrazenia svätcov, ktorých autormi sú často miestni anonymní umelci. Mnohé obrazy a hlavne ikony vytvorili umelci, ktorí sa nepodpisovali, lebo to pokladali za Božie dielo, ktoré sa prostredníctvom človeka iba prejavilo. Katolícke noviny v uplynulom roku uverejňovali cyklus umeleckých zobrazení svätcov mesiaca tak, ako nasledujú po sebe v liturgickom roku a ako to zodpovedá cirkevným dejinám. Okrem pripomienky svätca mesiaca to prispelo k popularizácii diela a aj jeho autora. Tak sme sa napríklad v adventnom období mohli stretnúť so sv. Ondrejom zobrazeným v mozaike z roku 520 v jednom z najstarších kresťanských chrámov Sant' Apollinara Nuovo v Ravene, so sv. Františkom Xaverským od P. P. Rubensa z roku 1620, so sv. Barborou od Rafaela Santi, ktorú maliar zkomponoval do slávneho obrazu Sixtínska Madona z roku 1314 a s mnohými svätcami, ktorých stvárnil svetoznámi umelci.

V Ríme v súčasnosti ako hlavná maliarka Vatikánu pôsobí Natália Carkova, podľa veľkého renesančného predchodcu prezývaná aj Michelangelo 21. storočia. Pravoslávna Ruska je výhradnou autorkou všetkých oficiálnych portrétov troch posledných hláv Katolíckej cirkvi. Portrét Jána Pavla I. maľovala posmrtno, jeho pontifikát trval len 33 dní a za ten krátky čas sa nestihol zrodiť jeho oficiálny portrét. Pre pápeža Jána Pavla II. vytvorila niekoľko obrazov na ktorých stojí ako pastier. Na prvom ho zobrazila s biskupskou berlou, v ktorej sa odzrkadľuje obraz Madony s dieťaťom. Idea bola taká, že Bohorodička vždy stojí pred pápežom, čo bolo vlastne tretie fatimské proroctvo, ktoré v tom čase ešte nebolo zverejnené. Pápeža Benedikta XVI. zobrazila sediaceho na tróne, ako veľkého teológa nášho tisícročia.

V roku 2005 sa konala výstava venovaná pápežom posledných piatich storočí. Od pápeža Júliusa II., ktorého namaľoval Raffael, cez portréty od Pietra da Cortona, Velásqueza, Berniniho... Na tejto výstave bola Natália Carkova jedinou žijúcou autorkou. Mala tam vystavené portréty Jána Pavla I. a Jána Pavla II. ktorý vtedy ešte žil. Tieto dva portréty boli vybrané medzi päťicu najlepších exponátov do Vatikánskych múzeí a Natália sa stala oficiálnou portrétistkou pápežov. Iné jej obrazy sú vo viacerých galé-

riách sveta. Namaľovala aj obraz „Madona svetla“, v ktorom zobrazila tajomstvá ruženca svetla, ktorý zaviedol Ján Pavol II. Keď bol obraz hotový, pápež autorku pozval k sebe, aby mu vysvetlila svoju interpretáciu diela. Na záver je povedal: „Nech žije ruské umenie!“

V roku 2002 v kostole Panny Márie anjelov v Ríme predstavila svoj obraz „Posledná večera“. A tak budú najkrajšie Vatikánske obrazy 21. storočia navždy spojené s pravoslávím a Ruskou.

Tatiana Hrašková

...opäť s vďakou

Každý rok o tomto čase sa vám, milí katelia nášho farského časopisu, „prihovárame“ za blumentálsku charitu, aby sme vás aj touto formou informovali o našich aktivitách, radoostiach, problémoch a plánoch do nastávajúceho roka. Pretože sa takto „prihovárame“ už niekoľko rokov a naše aktivity sú stabilné, nebudeme podrobne „vypočítavať“ jednotlivé podujatia...

Vo februárovom čísle v roku 2013, kde sme hodnotili rok 2012, sme začínali asi takto: Ako inak možno začať tento malý aj keď trochu oneskorený „novoročný“ príspevok za našu blumentálsku charitu, ako s veľkou vďakou Pánu Bohu a našej Matke Dobrej rady za to, že sme opäť prežili ten minulý a začali ďalší rok činnosti.... A ako inak začať aj tento tohtoročný, ako s pokorou a s vďakou v srdci za to, že nám opäť bol dopriaty ďalší rok,

- že to „nevzdali“ naši, väčšinou už dlhodobo spolupracujúci aktivisti, ktorí nezištne obetavo viedli poradne, a to aj napriek stále rastúcim nárokom v zamestnaní a povinnostiach v rodine,

- že sa vytvoril kolektív mladých ľudí ochotných vzdať sa časti prázdnin či dovolenky a vďaka ktorým deti prežili pekný týždeň v letnom tábore,

- že sme mohli pre našich seniorov zorganizovať púte a zájazdy,

- že sme mohli, aspoň v rámci našich možností, pomôcť rodinám, ktoré sa ocitli dlhodobo v núdzi,

- že nám tak ochotne vychádzali v ústrety pán farár a páni kapláni, ktorí vďaka tomu, že „fungujeme“ v priesto-

roch farského úradu, boli, ako sme ich zvykli polovážne nazývať, „pracovníkmi prvého kontaktu“, lebo na nich sa často ako na prvých obracali ľudia žiadajúci radu či pomoc v sociálnej oblasti... Vďaka za trpezlivosť. ☺

Väčšinu toho, čo sa nám podarilo, by sme nemohli uskutočniť, keby sme nemali pochopenie a pomoc od dobrodinčov, ktorí poslali svoj milodar na účet charity, a najmä od tých, ktorí blumentálskej charite venovali svoje 2 % z dane zo mzdy. Každý rok pribúdajú nové občianske združenia a účelové zariadenia, a tak znova a znova trápime a s naším čakáme, kedy začnú daňové úrady posilať finančné prostriedky, či „pridu“ nejaké aj na účet charity a či budeme mať dost prostriedkov na plánované aktivity. V roku 2013 ste nám opäť prejavili svoje pochopenie a dôveru tým, že ste svoje 2 % venovali práve na účet Občianskeho združenia charita Blumentál Bratislava. **Všetkým dobrodincom patrí úprimné poďakovanie.** Bez tejto pomoci by sa nebol mohol uskutočniť letný tábor pre deti, nemohli by sme poskytnúť nepeňažnú sociálnu výpomoc neúplným rodinám a tým, čo sa ocitli bez vlastného zavinenia v zlej finančnej situácii. Usilovali sme sa im pomôcť či už nákupom potravín, školských pomôcok deťom a tým, že sme siedmim deťom platili obedy v školskej jedálni. Ani našich seniorov by sme nemohli za takmer symbolický poplatok pozvať na púte a zájazdy, prispievať farskému úradu aspoň malou čiastkou mesačne na jedlo pre bezdomovcov...

Nech Pán Boh odmení Vašu ochotu a štedrosť. Veríme, že nám aj naďalej zostanete verní a podporíte nás svojimi milodarmi a tým, že nám opäť poskytnete svoje 2 % zo mzdy za rok 2013. Potrebne údaje nájdete včas na našej výveske v predsieni kostola a na internetovej stránke www.charitablumental.sk. Číslo nášho účtu je: 0630689842/0900.

Medzi aktivity našej charity, ktorá je predovšetkým farskou charitou, nepatrí podpora dobročinným projektom v zahraničí. Pred niekoľkými rokmi sa však naša blumentálska farnosť na podnet vdp. Diana, prostredníctvom Občianskeho združenia Dobrota sv. Alžbety zapojila do projektu „adopcia na diaľku“ a v rámci tohto projektu sa podujala podporovať jedno dieťa v Keni. Je ním Teresia Wathanji, ktorej posielame prostredníctvom spomínaného občianskeho združenia každoročne sumu 550 eur. Z tejto sumy sa jej uhrádza školné, ošatenie, školské pomôcky a všetko potrebné na jej riadne vzdelávanie. Určite mnohým nie je táto skutočnosť a meno dievčatka neznáme, pretože sme každý rok prostredníctvom farských oznamov vyhlasovali prosbu o finančnú pomoc, aby sme mohli potrebnú sumu „nabierať“ a odoslať. **Na túto organizačnú prácu, sledovanie a odosielanie financií sa nad**

rámec svojej činnosti podujala práve naša charita. Keďže sme prostriedky posielali pravidelne a v plnej sume, oznámili nám z občianskeho združenia v roku 2013, že pre uvedený rok nemusíme prispievať, lebo Teresia má na účte ešte dostatočnú sumu finančných prostriedkov. Tento rok čakáme na zmluvu, a v prípade, že už bude potrebné opäť prispieť, máme prostriedky pripravené na účte. Aj zato patrí veľká vďaka všetkým dobrodincom, ktorý tak ochotne posielali svoje milodary práve pre Teresiu. Veríme, že vytrváme a budeme ju naďalej podporovať, kým bude naša pomoc potrebovať. Pred Vianocami nám Teresia poslala pohľadnicu a napísala pár riadkov s poďakovaním všetkým za podporu. Tu je preklad jej slov: *Milí blumentáli! Prajem Vám Veselé Vianoce a Šťastný Nový rok 2014! Nech Všemohúci Pán požehná každý krok, ktorý urobíte v novom roku! Ďakujem Vám, že ste zmenili môj život! S láskou Vaša Teresia.* (Pohľadnica, aj s prekladom je vložená vo výveske charity v predsieni kostola).

A záverom nemôžeme zabudnúť ani na tých, čo nás podporovali svojimi modlitbami, pretože ako hovorí staré múdre príslovie: *Bez Božieho požehnanja, márne naše namáhania...*

Za charitu Blumentál H. Grigerová

Farská knižnica informuje

Zo všetkých literárnych žánrov mám najradšej životopisy svätých, lebo mám pocit, že ich čítaním najviac dostávam informácie, rady, povzbudenie ako sa zachovať v ťažkostiach, aby som sa nestratila v búrkach a neodbočila z hlavnej cesty.

Horúca novinka z našej farskej knižnice: *Dawn Eden – Uzdravenie sexuálnych zranení s pomocou svätých* (Lúč, vydateľské družstvo, Bratislava, 2013, 211 s.) patrí do žánru životopisov svätých, aj keď ju autorka spracovala psychologicko-terapeuticky a pridala aj autobiografické črty, ktoré knihu robia veľmi autentickou a vierohodnou.

Autorka sa narodila v židovskej rodine v New Yorku. Ako študentka stratila vieru, ale ako 31-ročná zažila dramatické obrátenie na kresťanstvo, ktoré ju nakon priviedlo do Katolíckej cirkvi. V tejto knihe opisuje vlastné vnútorné zranenie a zúfalé hľadanie terapie. S prekvapením zisťuje, že mnohí kanonizovaní svätci mali často podobnú skúsenosť zranení ako ona. Začína starostlivo pátrať a hľadať spôsob uzdravenia zo zranení – jednou z ciest je zranenia preme-

niť na miesto stretnutia s Božou liečivou a hojacou silou. Výsledky svojho hľadania zhrnula v tejto útlej, ale o to zaujímavejšej knihe. Kniha má osem samostatných, ale vzájomne súvisiacich kapitol o zranenej láske, pričom v každej kapitole autorka rozoberá životopisnú črtu svätca, ktorý s danou témou súvisí. Rozprávanie o živote konkrétneho svätého dodáva kapitole akoby obrazovú ilustráciu – vieme si lepšie predstaviť a pochopiť o akých zraneniach sa v teoretickej časti hovorí a dokážeme aj na seba nechať liečivo pôsobiť príklad a modlitby konkrétnych svätcov.

Táto kniha nie je určená len pre zranených, ale je užitočná aj pre tých, ktorí nemajú osobnú skúsenosť s vnútorným zranením, je obohacujúca pre rodičov, aby sa dozvedeli o možných nebezpečenstvách, ktoré čakajú na ich deti a v neposlednom rade slúži ako receptár pre všetkých, ktorí chcú iným pomáhať.

Nech vás neodradí komplikovaný názov knihy, lebo bola by škoda nečerpať vodu z čerstvého prameňa, obsah je veľmi povzbudivý, aj keď hovorí o vážnych problémoch dnešných dní.

Monika Šandorová

(Dokončenie zo s. 1)

Ľšlo o báseň s nadpisom: *Hle, človek opilý, žiadnemu nemilý!* Jestli se chceš, jako svečí, opilstva varovat', /tak sobe daj opilého človeka malovat': /Nech bude neočesaný, a sliny po brade, /neumytý, nespôsobilý, zaválaný všade. /Slabé nohy, mrtvý jazyk, a krvavé oči, /vždycky letíc dolu nose, /čo s nohou pokročí. /V hlave víno, v bruchu rozum, v údoch žiadnej síly, /tento nápis daj pod neho: hle, človek opilý. /Tento človek není člověk, neb rozum utratil, /když se s zbytečným nápojem v hovado obrátil. /A jak spadne do kaluže, bude postel jeho. /a i svine tam líhajú z obyčije svého (16,48). Myslím, že i táto báseň môže napomôcť človeku, aby aj vo veselom čase fašiangov, keď sa človek rád uvoľní, poznal správnu mieru a neskončil pod obraz Boží. A naopak vtedy, keď nás premáha smútok, autor nás vyzýva, aby sme sa s ním nedali ovládnuť: *Kdo v zármutku chodí, na zdraví si škodí.* Pes se drží domu toho, kde hladu nemívá, /i zármutek, kde je vdečný, tam dlhšej prebývá. /Zármutek od Jupitera má své vyživení: /ne v jiné věci, než v samém plaču a v kvílení. /Zármutek se ze slzami krmí ku bujnosti, /potem dodává silnější koncepty k žalosti. /temu rozum a i zdraví zármutek odnímá, /kdo ho v srdci za dlhý čas zbytečně objímá. /Zármutku v srdci pro bídu slzami nezdržuj, /a sám sobe dobrovolně v zdraví neublíží. /Čoť se stalo odporného, odstát se nemůže, /zbytečný zármutek z bídy nic ti nespomůž. (8, 43). Mnoho dobrého aj zlého si človek osvojí už v detstve. Páter Gavlovíč na to poukazuje v básni: *Cvik dítkám*

osoží, v cnosti ich rozmnoží: Jak se deti zle chovají, rodič je příčina, /rodičovská je povinnost cvičit svého syna. /Jak zlé činí malý chlapec, zlost' je na otcovi, /chlapec jestli je bez cviku, k zlému je hotový. /Jak ho pod prútem nedrží, privyká ku zlému, /potem zlí povest' způsobí tatíkoví svému. /I jiným bude odporný bez vší stydlivosti, /nemajíce hanby v sobe, ani statečnosti. /Jak nechceš ze syna tvého někdy hanbu mít, /nezanedbaj ho za mladi prútem skrovne bít. /Prút brezový detom v zadku nepoláme kosti, /od zlého jich odtahuje, privádzá k múdrosti. (16, 49).

Veľmi zaujímavé je jeho upozornenie tým, ktorí sa zžahajú za zjaveniami a duchovnými zážitkami bez toho, aby im to bolo aj k duchovnému úžitku: *Z všetečnosti neprindeš k múdrosti:* Tak Kempenský Tomáš mluví: zřídka svatý bývá, /kdokoliv samochcít mnohé putování mívá. /A Sokrates: nepomáhá žádná píť k múdrosti, /když sám seba člověk nosí chodíc v bláznivosti. /Horácius v této věci svůj zmysel zjevujel, že místo, ne hlavu mení, kdo mnoho putuje. /Z přítomnosti múdrych lidí víc získáš múdrosti, /než krajiny, more, místa vidíc z všetečnosti. /Jak jideš na svaté místa, nechod' pro vidění, /ale radnej pro pobožnost', a pro navštívení. /Kdo místo mení, když musí, svatosti neškodí, /než ten, kdo z mesta do mesta jako vit[er] chodí (15, 38). Symbiózu ušľachtilých ľudských úsilí v spojení s Božím požehnaním badať aj v jednej zo záverečných básni Valaskej školy: *Nech je Bohu chvála až naveky stálá:* Bůh je Alfa i Omega všeckého stvoření, /a bez neho v člověkově nic dobrého není. /Jestli on v čem napomáhá, daremná je práca, /a kdo bez Boha pracuje, darmo čas utrácá. /V Bohu sem to začal písať, v Bohu dokonávám, /a jemu na večnú chválu všecko odevzdávám. /Nech bude od vší literky svatě jeho Meno /i ode mne ničemného večne zvelebo. /Hoden chvály bez odplaty, neb je Bůh veliký, /uznávám, že nejsem hoden jemu vzdávat díky. /On je spravedlivěj lásky vždy horící plameně, /nech ho duše má miluje až naveky amen.

Z približne 1 200 básni Valaskej školy (každá v 12 veršoch) nebolo ľahké aspoň niečo vybrať na ukážku. Hugolín Gavlovíč aj takouto formou zušľachtľoval zmysľaním ľudu. Na rozdiel od starožánkových elit, ktoré pastierov pohrdavo nazývali „am ha-arec“ (ľud zeme), pastieri pri jasliach sú dôkazom, aká krása sa skrýva práve v jednoduchom človeku. A páter Hugolín Gavlovíč aj z múdrosti pastierov a valachov žijúcich v polovici 18. storočia, ponúka ponaučenia, zabalené do trefných, a neraz aj vtipných vyjadrení, z ktorých mnohé oslovujú aj človeka žijúceho v 21. storočí. Cez Vianoce sme obdivovali postavy v betleheme vrátane pastierov. Nech nám Valaská škola Hugolína Gavlovíča pomáha inšpirovať sa a s obdivom nazrieť do zmysľania človeka jednoduchého, ale bystrého, ktorý svoju prirodzenú múdrosť a inteligenciu spája s kresťansko-katolíckou vierou a mravmi podľa zásad Evanjelia.

Veselé a pritom vždy kresťanské prežívanie fašiangov Vám praje

Váš blumentálsky farár Branislav Čaniga

ÚRADNÉ HODINY NA FARSKOM ÚRADE

doobeda Po - Pi: 9,00 - 11,00 h; poobede Po - Št: 14,30 - 16,30 h; telefón (kancelária): 55 56 23 19, 0904 555 566; zaopatrovací mobil: 0948 313 363 (služi výlučne na zaopatrovanie chorých).

SVÄTÉ OMŠE

- **neďeľa a sviatky:** 6,00; 7,30; 9,00; 10,30; 12,00 (ak sviatok pripadá na sobotu, sv. omša o 12,00 h nie je); 16,30; 18,00 (maď.); 19,00 h; • **pracovný deň:** 5,45; 6,30; 16,30; 18,00 h, v sobotu popoludní len o 18,00 h; vo štvrtok o 18,00 h sv. omša v latinskom jazyku;
- **sviatok v pracovný deň:** 5,45; 6,30; 10,30; 16,30; 18,00; 19,00 h alebo podľa oznamov; • **deň pracovného pokoja, ktorý nie je cirkevne prikázaný sviatok:** ako v neďeľu; sv. omša o 18,00 h nie je.

Počas školského roka:

- sv. omša pre mládež utorok - 18,00 (spieva zbor Běčkari)
- sv. omša pre birmovancov piatok - 18,00 (spieva mládežnícky zbor)
- sv. omša pre deti neďeľa - 10,30 (spieva mládežnícky zbor)

VYSLUHOVANIE SVIATOSTI ZMIERENIA

- vo **všedné dni** ráno pri sv. omši o 6,30 h, večer pri sv. omši o 16,30 h a pri sv. omši o 18,00 h • v **prvopiatkovom týždeň** aj pri rannej sv. omši o 5,45 h (pondelok až piatok); vo štvrtok a piatok od 15,00 h • v **neďeľu dopoludnia** medzi sv. omšami (v prípade potreby aj počas sv. omše).

FATIMSKÁ SOBOTA

1. 2. po sv. omši, ktorá sa začína o 6,30 h, teda asi o 7,15 h, kedy sa chceme stretnúť pri modlitbe posvätného ruženca.

VEČERADLO S PANNOU MÁRIOU

v sobotu 15. 2. ráno po sv. omši, ktorá sa začína o 6,30 h.

ADORÁCIA

- v **stredú** po skončení sv. omše, ktorá začína o 6,30 h, s modlitbou sv. ruženca • vo **štvrtok** po skončení sv. omše, ktorá začína o 16,30 h; do 17,55 h.

KATECHÉZA

- **rodičov, ktorí žiadajú krst svojho dieťaťa**, každú stredu o 18,00 h. Účasť obidvoch rodičov je potrebná. Očakávame aj krstných rodičov. Nahlásiť krst dieťaťa a vyplniť krstný listok možno v ktorýkoľvek deň v úradných hodinách v kancelárii farského úradu. Potrebným dokladom je rodný list dieťaťa.

- **pred prijatím sviatosti manželstva** sa snúbenci stretnú dvakrát s kňazom, raz s psychológom a raz s lektormi prirodzeného plánovania rodičovstva. Stretnutia snúbencov sú v pondelky o 18,00 h - jednotlivé dátky nájdete na farskej webovej stránke. Je vhodné zachovať poradie stretnutí. Treba sa hlásiť aspoň tri mesiace pred plánovaným termínom sobáša.

- **príprava birmovancov** prebieha v skupinových stretnutiach vo všedné dni na fare. V pondelky, utorok a stredy o 18,00 h a v štvrtky a piatky o 17,00 h na fare. Zvlášť pre birmovancov je sv. omša v každý piatok o 18,00 h.

KNIŽNICA SVÄTEJ KATARÍNY - BLUMENTÁL

v utorok od 15,30 do 17,00 h, v stredú od 9,00 do 11,00 h a vo štvrtok od 16,00 do 18,00 h.

PORADŇA

- **pre prirodzené plánovanie rodičovstva** (Billingsova): Št 17,00 - 19,00 h; potrebné je objednať sa na tel. č. 02/45 94 39 30;
- **sociálna:** Po 9,00 - 11,00 h;
- **právna:** v stredú 15,30 - 17,30 h, 1. a 3. štvrtok 9,00 - 11,00 h.

ŽENY ŽENÁM

sa stretá v prvý štvrtok od 14,00 do 16,00 h v miestnosti pre návštevníky a katechézu.

ÚMYSEL APOŠTOLÁTU MODLITBY NA FEBRUÁR

Všeobecný:

Aby Cirkev a spoločnosť rešpektovali múdrosť a skúsenosť starších.

Evanjelizačný:

Aby kňazi, rehoľníci i laici spoločne a veľkodušne pracovali na evanjelizácii.

Úmysel KBS:

Aby sme pamätali na časté prijímanie sviatostného Krista, ktorý je zálohom večného života.

VÝZNAMNÉ LITURGICKÉ DNI

2. 2. Obetovanie Pána

3. 2. Sv. Blažej, biskupa a mučenika

11. 2. Preblahoslavenej Panny Márie Lurdskej

14. 2. Sv. Cyrila mnícha a sv. Metoda, biskupa, spolupatrovov Európy

22. 2. Katedra sv. Petra, apoštola

OZNAMUJEME

- **2. februára** na sviatok Obetovania Pána - **Hromnice, sväté omše budú ako v neďeľu.** Hromničiky sa budú požeňovať pri všetkých svätých omšach;
- **3. februára** je spomienka sv. Blažej. **Svätoblažejské požeňovanie** hrdla sa bude udeľovať po všetkých svätých omšach;
- **omšové úmysly na marec** budeme zapisovať v pondelok **3. februára** v seminárnej miestnosti na Vazovovej 8;
- **11. februára** spomienka **Panny Márie Lurdskej - Svetový deň chorých** budeme pri svätej omši o 16,30 h udeľovať sviatosť pomazania chorých pre tých, ktorí sú v ohrození života bez ohľadu na vek. Sviatosť zmierenia pre chorých budeme vysluhovať od 15,00 h.

Štatistické údaje za rok 2013 k 31. 12. 2013

Počet krstov spolu **188**, z toho **96** chlapcov a **92** dievčat

Počet krstov do 1 roku	153
Počet krstov od 1 do 7 roku	25
Počet krstov od 7 do 18 roku	2
Počet krstov nad 18 rokov	8
Počet konvertitov	1
Počet ľudí nad 7 rokov, ktorí sa pripravujú na krst (katechumenát)	6
Počet birmovaných	40
Počet prvoprijímajúcich	75 (37 CH, 38 D)
Počet svätých prijímaní	146 000
Počet sobášov medzi katolíckmi	41
Počet sobášov katolíka s nekatolíkom	7
Počet organistov	2
Počet vystúpených z Cirkvi	6
Počet cirkevných pohrebov	993 (505 zaopatrených)
Počet detí prihlásených na náboženstvo	1 022
Počet filiálok	0
Počet kostolov	1
Počet kaplniek	3

Blumentál, vydáva Rímskokatolícka cirkev, farnosť Bratislava Blumentál, Vazovova 8. **Zodpovedný redaktor: Xénia Duchoňová. Cenzor: Branislav Čaniga. Spolupracovníci:** Ján Sitár, Martin Majda, Peter Čizmar, Daniel Dian. S povolením Arcibiskupského úradu v Trnave zo dňa 16. 12. 1997 č. 4264/97. Príspevky v rozsahu maximálne dve normostrany, návrhy a pripomienky k farskému časopisu môžete dať v zalepenej obálke do sakristie farského kostola alebo do farskej kancelárie pod zn. časopis Blumentál, resp. poslať na **mailovú adresu: blumdux@centrum.sk**. Redakcia si vyhradzuje právo úpravy príspevkov. Sadzba: Forma, s. r. o. Tlač: VEDA, Bratislava. **Internet: www.blumental.sk.**